

ESPERANTO-TIDNINGEN

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTORÖRELSEN I SVERIGE

Bokens dag

---

den 15 december

Esperantolitteraturens tillväxt har alltid varit en av esperantorörelsens viktigaste angelägenheter.

För att manifesteras detta förhållande firas årligen på Dr Zamenhofs födelsedag — den 15 december —

Bokens dag

Denna dag högtidlighålles genom föredrag, demonstration och utställningar av litteratur på Esperanto samt genom köp av böcker.

Varje esperantist bör till denna dag köpa minst en bok.

En hel rad värdefulla arbeten ha under de sista åren utkommit på Esperanto. De finnas upptagna i vår nya, i oktober utgivna katalog, som på begäran erhålles gratis och franko.

Beställ böckerna i god tid!

Ju förr en esperantobok blir utsåld, desto förr blir en ny bok utgiven.

Förlagsföreningen Esperanto u. p. a.

Box 698 — Stockholm I.

SVENSKA
ESPERANTO-TIDNINGEN
LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTORÖRELSEN I SVERIGE

Redaktör: Bernhard Eriksson, Tel. 127 53.
Postadr.: Biblioteksgatan 30, Stockholm.

Prenumerationspris: Helt år 2 kronor.

Lösnummer 0:20.

Annonpris: 15 öre pr mm.

Utkommer en gång i månaden.

Sveda Esperanto-Gazeto.

Redaktanto: Bernhard Eriksson.

Adreso: Biblioteksgatan 30, Stockholm.

Anonco pri korespondado kostas
2 respondkuponojn.

Abono: eksterlanda: 1 jaro 2:50 sv. kr.

Svenska Esperanto-Förbundet

(Sveda Esperanto-Federacio)

Adress: Stockholm I

Postgirokonto N:r 2012.

Arsavgift för direkt anslutna medlemmar
kr. 5:— inberäknat prenumerationsavgiften
för Svenska Esperanto-Tidningen.

Ordförande: Paul Nylén, Huddinge.

Telefon: Huddinge 279.

Sekr.: Ernfrid Malmgren, Heleneborgsgat. 6, Stockholm. Tel. Söder 103 04.

Förlagsföreningen Esperanto

u. p. a.

Postadress: Box 698, Stockholm I.

Postgirokonto n:r 578. — Tel. Vasa 70 06
Kontor och försäljningslokal: Sveav. 98.

De svenska esperantisternas eget företag.

Tillhandahåller all slags litteratur på och
om esperanto.

Prislista och upplysningar på begäran.

Svenska Esperanto-Institutet

Postadr: Box 698, Sthlm. Postgiro 51511.

Avd. för examens- och språkfrågor: Rektor Sam Jansson. — Avd. för ekonomi, statistik, kurser: E. Malmgren.

Cef-Delegito de U. E. A.

(Universala Esperanto-Asocio, Genève)

Kamrer Ad. Larson, Drömsstigen 43,

Postgiro 2952 Appelvikén. Tel. 942.

Förlagsföreningen Esperantos ombud.

Arlöv: Harry Hansson, Skolgatan 46.

Blådinge: Fr. Johansson, Hjälmäryd.

Borås: Viktor Ekström, Söderkulla 33.

Deje: Gösta Johansson, Järnvägen.

Eskilstuna: H. Sandbergs Bokhandel.

Ekshärad: Arnold Hall, Hedegård.

Fagersta: G. H. Törne, Box 481.

Falun: Einar Anselius, Åsgatan 86.

Fyrunga: Erik Brenander.

Grums: Georg Nordling.

Gullberg: Carl Asp, Ordenshuset.

Gyttorp: Thure Johnzon.

Gävle: Alb. Liljemark.

Göteborg: Erik Ekström, Mellangatan 14.

— N. J. Gumperts Bokhandel.

Hudiksvall: Herbert Svensson, Håstavillan 10

— Hultqvists Pappershandel.

Hynboholm: Per Söderholm.

Hälleforsnäs: Elof Larsson.

Hällekis: Helge Frisk, Stakelev.

Hälsingborg: Lisa Larssons Bokhandel,

Södergatan 17.

— Hedéns Bokhandel.

— Killbergs Bokhandel.

Höganäs: Fritz Johansson, Stenbocksg. 2.

Kavås: Erland Björkman, Kungslena.

Kil: H. Nordling, Järnvägsstationen.

Klippan: Nils Björk, Tvärby.

Landskrona: Erik Olsson, Hantverkareg. 19

Lidköping: Verner Sandberg, Rådagat. 12.

Ludvika: Herb. R. Eriksson, Box 476.

Lund: Olle Olsson, Nils Bjelkegat. 6.

Lyse: Eric Åsberg, Kolleröd.

Malmö: S. A. Svenson, Falkenbergsg. 4A, II

— Gösta Henriksson, No. 9 Dahl A.

— Karl Österholm, Agneshgatan 7.

Motala: Carl Hallros, Bispotala Handelstr.

Munkedal: J. A. Hansson.

Munkfors: Boris Ekvall, Bl. 297.

Nynäshamn: Karl Karlsson, Vaktbergsv. 20

Råsunda: V. Appelkvist, Stråkv. 64, II.

Skoghall: John Englund, Bok- o. Pappersh.

Stenstorp: Hugo Sköld.

Stockholm: Förlagsföreningen Esperanto,

Sveavägen 98, 5 tr. Tel. Vasa 7006.

— Biblioteksbokhandeln, Biblioteksg. 12.

Sundsvall: Thorsten Farm, Sidsjövägen 22.

Svedala: Henning Bengtsson.

Södertälje: Eric Grahn, Algatan 23.

Torskors: Frithiof Ahnfelt, Inglatorp.

Uddevalla: Einar Dahl, Södergatan 26.

Umeå: Sigfrid Pettersson, Öbacka.

Uppsala: Fritz Lindén, Auroragat. 12.

— Karl Tunön, Stjernhjelmsgat. 12.

Varberg: Gunnar Johansson, Skansgatan 9.

Visby: Vessman & Petterssons Bokh. Adelsg. 5

Västerås: O. Dahrné, Lindsborg 7.

Örebro: Sigurd Ekendahl, Klostergat. 27

Örtofta: Martin Dahlin.

ESPERANTO-TIDNINGEN

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTORÖRELSEN I SVERIGE

Ett framgångsrikt jubileumsår.

Vid slutet av förra året kunde konstateras, att Svenska Esperanto-Förbundet ökat sitt medlemsantal med ungefär 100 %. Även i år kan vårt förbund glädja sig åt samma ökning. Då vårt förbund just i år firar sitt 25-årsjubileum, är det så mycket större glädje att finna, att anslutningen varit särskilt betydande.

Svenska Esperanto-Förbundet, de svenska esperantisternas stora gemensamma förbund, har under det gångna året konsoliderat sin verksamhet. De i olika landsdelar organiserade distrikten ha på ett berömvärt sätt gjort esperanto-propagandan mera intensiv och under gott samarbete med förbundsstyrelsen tillvaratagit esperantointresset. Genom rapportsystem ha dessutom de olika lokalföreningarna på ett helt annat sätt än förut kommit i förbindelse med förbundsstyrelsen.

Samtidigt med att medlemsnumraren så kraftigt ökats, har förbundet sökt bidra till att föreningarnas arbete vid sammanträden och studier underlättats. Så t. ex. har den utarbetade Normalplanen för mötesprogram visat sig vara av utomordentligt värde vid mötesprogrammets uppsättande. Ett gediget

mötesprogram är ju främst det, som binder medlemmarna samman vid föreningen och vid esperanto-rörelsen.

Liksom under föregående år har S. E. F. nedlagt ett synnerligen omfattande arbete på att sprida kännedom bland utomstående om esperanto, speciellt genom korrespondenskursen. För oktober kunde vi skryta med att över 1000 personer beställt kursen. Under november har ytterligare 1000 personer börjat lära esperanto på detta sätt. Förbundets gedigna fortsättningskurs har lämnat ett mycket värdefullt stöd för dem, som velat fullkomna sig i esperanto.

S. E. F. har efter uppdrag av I. C. K. i Genève anordnat en mycket lyckad föredragsturné för den amerikanska bankmannen J. Scherer från Los Angeles. Hr Scherers turné blev en kraftig propaganda för esperanto på de 25 platser han besökte. För 1932 planeras en föredragsresa för österrikiska regeringsrådet Steiner, varvid skulle beräknas så små kostnader för föredrag, att dessa kunde hållas även inför de olika lokalföreningarna, om offentligt föredrag anses alltför eko-

nomiskt riskabelt. Betydelsen av esperantoföredrag inom klubbarna är alltför självklar för att här behöva betonas.

Svenska Esperanto-Förbundet har under gångna året lyckats samla allt större antal anhängare av esperanto. Samma snabba frammarsch är nödvändig även i fortsättningen för att med tillräcklig kraft kunna föra esperantos standar fram till seger inom snar framtid. Förbundet vill bana väg för språkets användning i det praktiska livet på dess olika områden. Såsom ett närliggande mål tänker sig S.E.F. anordnandet på ett modellenligt sätt av

1934 års universella esperantokongress till Stockholm.

Alla svenska esperantister må medverka till att denna kongress blir en enastående manifestation såväl vad det gäller Sverige och den svenska allmänheten som utlandet.

S.E.F. har under 1931 låtit iordningställa en jubileumsmatrikel, vilken såväl inom landet som av utländska esperantister erhållit de bästa lovord. För 1932 har förbundet för avsikt att iordningställa ett tillägg över de medlemmar, som sedan jubileumsmatrikelns tryckning tillkommit. Nyttillkomna medlemmar komma att erhålla såväl den värdefulla jubileumsmatrikeln som tillägget.

S.E.F:s förbundsstyrelse tillönskar samtliga medlemmar, föreningar och distrikt ett framgångsrikt nytt år 1932 samt hoppas på det allra bästa samarbete under detta nya år.

Svenska Esperanto-Förbundet
Styrelsen.

Vår tidning 1932.

I korthet meddelades i föregående nummer att tidningens pris för nästkommande år höjts något. Från många av våra läsare och ombud har vid upprepade tillfällen påpekats att såväl prenumerations- som lösnummerpris måste anses väl lågt med hänsyn taget till det ökade sidantalet och den därmed följande möjligheten att kunna tillgodose läsarnas olika intressen.

Det hittillsvarande priset har varit gällande sedan den tiden, då det hörde till undantagen att redaktionen ansåg sig ha möjlighet offra mera än 8 sidor på sina läsare och då det dessutom ofta hände att något eller några nummer under året inhiberades. Numera är det däremot ett absolut undantag om sidantalet understiger 20 (16 och omslag).

Den alltmer växande esperantorörelsen i vårt land har tillfört oss många nya, dugliga krafter, och detta i sin tur har medfört att Svenska Esperanto-Tidningen fått många hän-givna medarbetare, vars medverkan ej utgjort det minst värdefulla inslaget i tidningen fysionomi.

Vi ha all anledning tro och hoppas att så även blir fallet kommande år, och då vi dessutom ha löfte om medverkan från en del förut i tidningen ej synliga esperantokrafter, tro vi att tidningen även nästa år kommer att bli till belåtenhet.

Avdelningar, som vi hoppas mycket av och till vilka redan influtit åtskilliga värdefulla bidrag, äro "Nybörjarspalten", Grammatikspalten" och "Frågespalten". Här kan var och en få veta just vad han själv önskar — fråga bara.

Övriga avdelningar komma att tillgodoses på bästa möjliga sätt och vi äro övertygade att den lilla ökningen av tidningens pris ej skall avskräcka våra esperantovänner från att stödja oss även kommande år. Priset blir som redan angivits för helår 2:50, lösnummer 25 öre.

Esperanto-Tidningen har som sagt under de sista åren utvidgats samtidigt som den förbättrats i tekniskt avseende, och nästa år kommer den att bli ännu värdefullare. Ju fler abonnenter tidningen får, dess rikhaltigare innehåll blir det möjligt att bjuda läsarna, och ju flera medlemmar Svenska Esperantoförbundet erhåller, desto mera kan det utträta för esperantos framgång ej blott i vårt eget land utan även i andra länder.

Redaktionen.

— ★ —

VARBU novajn membrojn!

*Varbu abonantojn de nia gazeto!
Nia aro devas konstante kreski.*

Exportörerna och språkfrågan.

Under rubriken "Svensk export skötes utan förståelse för utlandets behov?" offentliggör Göteborgs Handeltidning ett uttalande av en i Sydamerika bosatt svensk tekniker, som bl.a. skriver:

"Önskemål beträffande reklam och propagandahjälp avfärdas med största nonchalans och oförståelse. De sydamerikanska importhusen få ofta vara glada att erhålla prospekt och broschyrer på engelska, trots att det är en sällsynthet att påträffa en genomsnittssydamerikan som behärskan mer än sitt modersmål."

Ett nytt år stundar.

Vi stå inför ett nytt år. En erinran härom utgör det inbetalningskort, som medföljer detta nummer av Sv. Esperanto-Tidningen. Med detta kort kan avgifterna resp. prenumerationsavgiften för tidningen insändas för nästa år.

Enskilda medlemmar (de som ej tillhöra lokalförening, som är ansluten till Förbundet) erlægga i avgift 5 kronor inberäknat avgiften för tidningen. Medlemmar av lokalföreningar prenumerera direkt hos oss på tidningen. Prenumerationspriset utgör för nästa år kr. 2.50.

Då olika inbetalningskort icke kunna utskickas, inkasseras såväl medlemsavgifterna som prenumerationsmedlen genom Förlagsföreningen Esperantos postgiro.

På samma gång som medlems- eller prenumerationsavgiften insändes kunna också böcker till Bokens dag eller till julen beställas på kupongens baksida. Vill Ni skänka en liten slant i Förbundets alltför litet uppmärksammade propagandafond, så går även detta för sig på samma sätt.

— ★ —

A L Ĉ I U J

bonvolaj helpantoj, al korespondantoj en diversaj lokoj de nia lando, al ĉiuj miaj amikoj, personaj aŭ al la gazeto, mi dankas pro la pasinta jaro kaj deziras

*BONAN KRISTNASKON kaj
FELIĈOPORTAN NOVJARON.*

*Bernh. Eriksso
Red. de Sv. Esp.-Tidningen.*

Ett 200-årigt svenskt världspråksförslag.

Polhemslås och kanske också Polhems sluss vid Trollhättan är väl nu nästan det enda man i allmänhet får i tankarna, när Christopher Polhems namn nämnes, och dock är han en av Sveriges största ingenjörsbegåvningar, om vilken Karl XII en gång yttrade: "En sådan man födes intet i sekler. Hade han varit en främmande, så hade man upphöjt honom i tredje himmelen, men efter han är svensk, aktas han intet stor med all sin vetenskap."

Polhem är dock inte bara "den svenska mekanikens fader"; han var också en man, som tänkt över många viktiga frågor, bl. a. världsspråksfrågan, ofta på ett sätt, som ställer honom ett långt stycke framför hans samtid. I tryck ha vi emellertid inte mycket av hans hand, och även utkastet till ett universalspråk, som han — tydligen vid olika tillfällen — sysslade med, föreligga endast i ofullbordade handskrifter. I alla fall äro de förtjänta av uppmärksamhet, då man studerar världsspråksidéns historia. Visserligen har han aldrig utarbetat det påtänkta språkets principer fullständigt, men många av hans tankegångar erbjuda stort intresse.

Polhem hade ju inte fått gå i skola längre tid än att han lärde sig skriva, läsa och räkna. All vetenskaplig litteratur var då för tiden på latin; det hade han under stora svårigheter måst lära sig på egen hand. Huvudanledningen till funderingarna om universalspråket var just en önskan att ge världen ett språk, lättare att lära än latinet, "vilket allena fordrar nästan halva livstiden".

Christopher Polhem, "den svenska mekanikens fader" var en mångfrestare.

Men när han sedan skall närmare utföra denna idé, kommer ingenjören och matematikern fram. Han förkastar tanken, att man skall kunna förbättra och förenkla något levande språk, det vore lika svårt som att göra en "villskog till en regulär trädgårdsplantering". Liksom en stadsanläggare, som hellre än att planera om en gammal stad med krokiga gator bygger upp en ny med regelbundna gator och gränder, "så att hvart hus i raden kan få sitt aparta namn, ja sådana namn att man därav veta kan husets belägenhet medelst det att hvar gata är tecknat med sin vokal och hvar gränd med sin konsonant och åter hvart hus med sin vokal etc., alltså skulle en färdig Philosoph synas kunna göra ett bättre och regulärare språk än barn och olärt folk." Vi observera, att han frigjort sig ifrån den uppfattningen av språket, att det skulle ha utvecklats sig oberoende av människans vilja; han uttalar t. ex.: "Att språk härflyter av konsten och ej av naturen kan prövas såväl af deras många slag olikheter som i synnerhet däraf att den som födes döf han blir ock dumbe, efter han intet vet hvad han skall tala, så länge han intet hört tala förut." Ännu 200 år senare få anhängarna av det internationella hjälpspråket kritik för att det är konstgjort!

Just som ingenjören sätter namn på stadens hus, vill Polhem skapa

benämningarna på alla begrepp i sitt språk. Varje begreppsklass har sin bokstav, till vilken man så tillägger en eller flera bokstäver för att få fram de därunder hörande begreppen. Därtill komma de grammatiska ändelserna. Polhem vill ha orden så korta som möjligt; han har räknat ut, att han kan få 18.000 ord endast genom kombinationer av högst 4 bokstäver; han tror, att därigenom inhämtandet av de bokliga konsterna skall gå lättare för sig, eftersom alla böcker bli så tunna.

Det är således ett språk "a priori" med principer liknande föregångarnas, 1600-talets universalspråksprojekt. Det är också möjligt, att Polhem under sin Englandsresa på 1690-talet lärde känna ett av dessa, biskop Wilkins' "filosofiska språk". Från vilken tid av Polhems levnad —han avled nittioårig 1751 — hans språkliga utkast härröra, veta vi emellertid icke. Att han icke tillmätte sitt förslag fullkomlighet, finna vi av flera uttryck i hans uppsatser. "Likasom alla guldmakare hafva lefvat och dött med den tankan, att saken vore görlig igenom andra i framtiden, sedan vägen därtill förut blifvit banad, alltså gör ock jag detsamma, fast jag som de har måst stanna på halfva vägen." "Om detta ringa projektet kunde gifva anledning till något bättre — ty allting måste växa från lite till stort — så skulle det vara mig kärt."

S. O. J.

DUM LA KRISTNASKFESTO

vi havos tempon por legi. Aĉetu novan Esperantolibron!

Elektu laŭ la katalogo de Eldona Societo Esperanto, Stockholm 1.

Per Esperanto tra Germanujo.

Dum en la pasinta somero entreprenita vojaĝo tra tuta Germanujo al Meissen ĉe la limo de Ĉeĥoslovakio

La kastelo Albrechtsburg kaj la katedralo, Meissen.

mi bone spertis la taŭgecon kaj utilecon de Esperanto dum eksterlandaj vojaĝoj. La 19an de aŭgusto mi atingis Germanujon kaj la unua celo estis Rostock, kie mi nun diligente kaj preskaŭ unuafoje devis praktike uzi Esperanton, ĉar la sola scio en la germana lingvo estis "guten tag" — bonan tagon —. Sed nia lingvo bone funkciis de la unua momento ĝis la lasta en Germanujo.

Sur la perono de la stacio kamarado atendis mian alvenon, li estis konato de mi dum la germ. ekskurso el Häl-singborg je pentekosto. Mi vizitis kelkajn samideanojn al kiuj mi havis personajn salutojn de iliaj gastigintoj en Häl-singborg. La tagon poste mi jam atingis Berlinon, kie du gesamideanoj akceptis kaj helpis min pri vagonara interŝanĝo al Dresden, kiu

Kristnaska rakonto.

Por la plej junaj kaj la maljunaj kun junaj koroj.

De OSKAR FRODE.

En la urbo regis nekutima vigleco. La stratpasantoj puŝegis unu la alian ĉar ĉiu deziras reveni hejmen kiel eble plej rapide. Estis ja kristnaska

vizitis, estis bona propagando por nia lingvo.

A. L. Hjel m.

Borås. La publika prelego de Joseph R. Scherer estas la komenca aranĝo de la aŭtuna propagando. Sekvis agitado kun rezultoj: kurso por komencantoj, instruota de G. Carlander laŭ konversacia metodo, kurso perfektiga por progresintoj, kiun gvidas V. Ekström, kaj po unu studrondo inter bontemplanoj kaj geservistoj de la malsanulejo.

Inter okazintaĵoj el la kluba vivo ni notas: literaturan konkurson, konkurson pri verko de kluba kanto kaj aperon de "La Kometo", la gazeto de la klubo, kies unua numero estas granda kolekto de poemoj kaj prosaĵoj, verkitaĵoj de la anoj.

— e r o.

Malmö. Esperantista Klubo de Malmö 27.11 okazigis sian duan monatan amuzkunvenon dum la sezono, en la salono de "Malmö Husmodersförening". Ĉeestis 60 personoj. Fraŭlino Hilda Hansson, kiu lastsomere partoprenis kurson de la internacia Ĉeinstituto en Arnhem, Holando, bonkore kaj bonhumore paroladis pri la "Esperanto-Domo" kaj siaj spertoj tie inter geamikoj el multaj landoj. La interesan paroladon akompanis multaj belaj bildoj. Sekvis amika kunestado kun kaftrinkado, kanto kaj muziko. S-ro Johansson kaptis la okazon "fari baton" por la jubilea monkoklekto kaj iom sukcesis. La klubo vigle laboras. La komencanta kurso pli grandigis ĝis 35 personoj. Dank' al nia favorega samideanino fraŭlino Hansson Esperanto nun ankaŭ enpenetris en la Teozofian Societon ĉi tie. Post parolado pri Dro Zamenhof kaj lia vivo ŝi nun gvidas kurson tie. Partoprinto.

vespero, kaj al la malfruaj aĉetantoj ja urĝis rapidi, ĉar baldaŭ oni fermos la butikojn, kaj multon ili devas ankoraŭ aĉeti. La butikoj, precipe la librejoj kaj la magazenoj por ludiloj, estis plenplenaj de homoj, kiuj senpacience atendis la momenton, kiam ili povos havigi al si taŭgan kristnaskan donacon por la infanoj hejme, sed vere ne estis facila laboro trabori al si vojon al la vendotabloj. Tamen ankaŭ aliajn butikojn plenigis grandaj homamasoj, ĉar necese ja estis provizi sin je ĉiuspecaj nutraĵoj por la tri festotagoj, kaj ankaŭ vestartikloj bone taŭgas kiel kristnaskaj donacoj.

Jam tri tagojn neĝo faladis, kaj dika tavolo da neĝo kovris la teron. Al la kutima veturilaro de la stratoj aldoniĝis nun ankaŭ glitveturiloj, kies vaporantaj ĉevaloj vigle tintigis la arĝentotonajn sonorilojn. Vespre tamen la vetero fariĝis pli severa: malvarma, tranĉa vento ĉaspelis la falantajn neĝerojn rekte en la vizaĝojn de la piedirantoj kaj fine amasigis ilin tie ĉi kaj tie kvazaŭ frostiĝintaj ondoj. Estiĝis vere tia vetero, en kiun oni eĉ hundaĉon ne volas eligi. La vento furiozis tra la stratoj, kaj renkontante baraĵojn en elstarantaj anguloj, elpendaĵoj kaj portikaj niŝoj, ĝi tordiĝis kaj turniĝis, dum ĝi aŭdigis la plej terurajn muĝoĝemojn. Eksterdome tute ne regis kristnaska paco. Tamen oni dirus, ke la vetero sentigis tiom pli la pacon kaj la agrablon endome. Ĉu ne estis agrabla sento, sidi en tia vespero apud la varma, vigle kraketanta kaĥelforna fajro, dum ekstere la vento muĝis kaj pelĉasis la neĝerojn kontraŭ la fenestrojn.

Malgraŭ la urĝecon kaj la terura vetero, kiu ja igis ilin rapidi pli ol kutime, la pasantoj sur la stratoj tamen ne povis ne alvoki al amikoj kaj konatuloj afablan "Bonan Kristnaskon!"

Promenis ĉi tiun vesperon ankaŭ instruisto Berno. Tamen li tute ne eliris por aĉeti kristnaskajn donacojn — s:ro Berno estis fraŭlo kaj vere tiaspeca malafabla fraŭlo, kiun povis kontentigi neniu. Neniam sur lia vizaĝo vidigis la paca kontenteco, kiun sekvigas kvieta vivmaniero. Ĉu eble li eliris nur pro tio, ke la severa vetero pli bone harmoniis kun lia animstato ol lia trankvila fraŭlejo? Ankaŭ al s:ro B. konatulo iafoje alvokis gajan "Bonan Kristnaskon!" sed la saluton li tute ne respondis, kaj pri tio oni ne miru, ĉar unue malafablaj, nekomplezemaj viroj, kia li estas, kutimas tute ne respondi salutojn, due ĉi tiun vesperon li sentis sin neordinare forlasita: la tri samideanoj, kun kiuj li kutime kartludis vespere, ĵus forveturis al parencoj, kaj kiu el la familioj, kiujn li konis, bonvolus en tia vespero inviti tiajn malafablulon, kia li estis. Tion ja devus pripensi tiuj, kiuj salutis lin per "Gajan Kristnaskon!", li opiniis. Tamen ili tute ne intencis lin ofendi. Sed personoj, kiuj estas mem malbonaj, kiuj sentas nenion krom mankoj kaj pekoj ĉe si mem, ŝajnas nepre opinii, ke ankaŭ aliaj devas esti tiaj.

Sinjoro B. paŝis antaŭen kaj eĉ ne unu rigardon li direktis al la hele lumigitaj elmontrejoj kun la alloge ordigitaj varoj. Post kelkaj momentoj li tute neatendite puŝigis kun du malriĉe vestitaj knabetoj, aĝaj ok kaj sep jarojn, kiujn haltigis la alloga enhavo de magazena elmontrejo. Kiom atente kaj sopire ili ĵus admiris la

belajn manĝaĵojn, kiujn certe povos aĉeti nur riĉuloj. La bele ornamita porka kapo kun ruĝa pomo en la buŝo, kiu kuŝis meze de la montra fenestro, certe tre bongustus, ili diris al si. Estas nun kristnaska vespero, sed rilate manĝaĵojn la vespero por la du fratetoj ne multe diferencos de aliaj vesperoj. Tamen aliarilate ili klopodis agrabligi ĉion kiel eble plej bone al la malsana patrino, kaj la pli maljuna frato eĉ preparis malgrandan surprizon por siaj patrino kaj frateto.

Pro la malafablaj vortoj, kiujn adresis al ili sinjoro B., ĉar ili baris al li la vojon, la du knaboj flankenigis terurigitaj. Sed kial li ne daŭrigis la vojon, kial li restas kvazaŭ alnajtita al la tero? Li preskaŭ ne sciis mem la kialon, sed mi, kiu ĵus preterpasis, opinias, ke efikis tion la rapida rigardo, kiun ĵetis el siaj mildaj brunaj okuloj la plej maljuna frato. Certe estas, ke sinjoro B. surmetis sian plej afablan mienon kaj tuj poste alpaŝis al li. Kutime sinjoro B. tute ne inspiris konfidon. Tiajn ecojn li tute ne havis. Vere estas, ke li funkciis kiel junulara edukisto, sed la infanojn li preskaŭ ne konis, iliajn pensojn li tute ne klopodis ekstudi. Kion li konis pri ili tio estis nur, kiel ili scipovas la multobligan tabelon k.t.p. kaj laŭ tio li ilin prijuĝis. Dum la lecionoj li ja klarigis ĉion tute kontentige, sed spite al tio restis multe da neklaraj aferoj, pri kiuj ili volus demandi, se ili nur kuraĝus.

Tamen nun la alparolita knabo ne plu timis. Li kuraĝe respondis al ĉiuj demandoj, kiujn faris la "onklo" pri aĝo ktp., per kio oni ja kutimas ekkomenci konversacion kun etuloj. Responde la knabo plue diris, ke hejme

lia patrino litkuŝis malsana, kaj ke la fratoj eliris por eble povi helpi al iu sinjorino, porti hejmen tion, kion ŝi aĉetis, kaj perlabori tiamaniere kelkajn monerojn aŭ iom da manĝaĵoj por la patrino.

Strangaj, nekutimaj pensoj vekiĝis en la animo de la maljuna instruisto. Li memoris la momenton, kiam fariĝis lia animo tiel maldolĉa kaj malafabla. Ĝi ne ĉiam estis tia. Kiom ŝatata kaj vivĝoja li estis kiel deknaŭjara studento, kiom helpema kaj kompatema rilate suferantojn kaj subpremitojn. Sed tiam subite okazis la ŝanĝo. Ĝuste iun kristnaskan vesperon. Li jam de longe atendis taŭgan okazon por sciigi sian severan patron pri sia longtempe kaŝita sekreto kaj eble akiri lian aprobon. Sendube ŝi estis malriĉa kaj apartenis al nenia altdevena familio, sed tamen — kaj do iun kristnaskan vesperon, kiam post ĝojplena festo la familianoj jam enlitiĝis kaj nur li kunestis kun la patro, li opiniis, ke taŭga momento prezentis sin. Sed la patro estis nekortuŝebla, kaj de post tiu tempo la filo perdis ĉiajn vivĝojon kaj konfidon. Li poste sciigis, ke lian karulinon oni devigis edziniĝi je viro, kiu tamen inspiris al ŝi nesian ajn amon: Sed pli poste li perdis ĉiajn postsignojn kaj sciis nek pri sia adreso nek pri ŝia sanstato.

Nun sur la strato ŝajnis al li, kvaŭzaŭ lia iama gaja kaj afabla humoro revenis por momento. Li diris al la du etuloj, ke ili sekvu lin, kaj jen ili faras rondiron al kelkaj magazenoj. La knaboj ne bone komprenis, kial la fremda sinjoro petis al ili kunsekvi. Ĉu eble ili helpu al li porti la pakajojn. Ho, tiel ili certe perlaboros kelkajn monerojn! Kiam la sinjoro vizitis multon da magazenoj ĉiuspecaj,

li diris al la knaboj, ke ili konduku lin al sia hejmo.

Ni ĵus diris, ke renkontante la rigardon de unu el la knaboj, s:ron B. frapis stranga ideo. Ĉu li ne povus kontribui al la pliriĉigo de la kristnaska ĝojo de ĉi tiuj tri homoj kaj farante tion mem varmiĝi kaj ĝojiĝi. Certe penvalorus ekprovi, kaj estus sendube pli agrable pasigi tiamaniere la kristnaskan vesperon ol sidi tutsole kaj turmentata de la malĝoja memoraĵo pri la iama por li tiel malfeliĉa kristnaska vespero.

Vigle interparolante la trio baldaŭ atingis la domon, kaj enirante la simplan sed bone aranĝitan loĝejon, kie regis ĉie bonordo kaj pureco, la knaboj kuratingis la liton, kie kuŝis la malsana patrino. Ili nun rakontis, ke afabla sinjoro kunvenis por pasigi kun ili la vesperon. Ankaŭ "la afabla sinjoro" aliris la liton por saluti la virinon per bonkora "Bonan kristnaskon!" Post tio li elprenis el la pakajoj jen tion, jen tion-ĉi, kaj post nelonge la simpla manĝotablo aspektis sufiĉe alloga kun la surtablitaj frandaĵoj, kaj malgranda kristnaska arbo, kiun oni rapide ornamis, kompletigis la kristnaskan aspekton.

Tuj kiam la instruisto estis fininta la preparojn, la sonoriloj en la apuda preĝejo anocis, ke estas komenca la vespera diservo. Ĉu ne devas ankaŭ ili direkti la pensojn al Tiu, kies naskiĝon oni solenis ĉi tiun vesperon en la preĝejo. Sendube, tion opiniis eĉ s-ro B., sed ĉu li, la malafabla fraŭlo, povus eble trovi la taŭgajn vortojn, kiujn postulas la momento? Ankaŭ la knabojn strange impresis la sonorila tintado. En pasinta tempo, de post kiam ili povis memori, eĉ ne unu kristnaska vespero pasis sen vizito al la preĝejo, kie ili atente

aŭskultis la vortojn pri Tiu, kiu volas esti amiko de l' etuloj. Jam kelke da tagoj antaŭ Kristnasko ili komprenis, ke ĉijare ne estos al ili eble ĉeesti la vesperan diservon, kaj ju pli alproksimiĝis la tago, des pli ili malĝojis, pensante pri tio. Tamen la plej maljuna frato jam pripensis anstataŭaĵon. Kiom ofte dum la lastaj tagoj li rifuzis sekvi sian fraton por partopreni la ludojn de la aliaj knabetoj de la strato por kaŝprepari por ĉi tiu vespero! Li efektive preparis surprizon, kaj li nur atendis taŭgan momenton por ĝin prezenti. "Nu, mia knabo", ĵus diris al li la fremdulo, "vi certe povas kanti al ni kristnaskan himnon, tion mi vidas je vi!" Kaj do fine prezentiĝis al li bona okazo por montri al ili, ke ankaŭ li volas kontribui por fari la vesperon kiel eble plej feliĉa, kaj kun belsona voĉo li ekkantis: "Nokto trankvila, nokto sanktega...", kies melodion li eklernis en la lernejo kaj kies vortoj li iom post iom lernis parkere.

Nur antaŭ tre longe sinjoro B. sentiĝis tiel feliĉa kiel en ĉi tiu momento, kiam la klara voĉo de l' knabo frapis lian orelon. Jam la knabo estis fininta, sed sinjoro B. deziris iom pli longe daŭrigi la religiajn sentojn, kiujn elvekis la kanto de l' knabo, kaj kun voĉo, kio iom vibris pro korduŝiĝo li lautlegis el la biblio la rakonton pri la paŝtistoj sur la kampo kaj la naskiĝo de l' Savinto....

Kiam malfrue rehejmiĝis sinjoro B., lin plenigis nova vivenergio, ĉar en la patrino de la du senpatraj knaboj li estis retrovinta la virinon pro kies malapero li iam ĝin perdis.

— ★ —

Ĉu vi portas la esperantan insignon?

La kursfino en Kiruna.

La unuan de novembro okazis publika kursfino en la popola domo de Kiruna. Ĉeestis proksimume 400 personoj, inter ili 200 gelernantoj. Post kelkaj bonvenaj vortoj de la prezidanto en Kiruna A.B.F., s:ano G.M. Bengtsson, instruisto Otterfors parolis la esp. movadon kaj ĝian evoluacion, organizojn ktp. akcentante inter alie ke en Kiruna antaŭ 3 jaroj estis nur kelkaj, kiuj sciis ion pri Esperanto kaj ĝia celo, sed ke nun oni certe ne povas trovi homon, kiu ne scias ion pri Esperanto. Post lia parolado la kursgvidanto ĵurnalisto Neeme Ruus lerte ekzamenis siajn gelernantojn.

Representante la Svedan Esp. Instituton instruisto Otterfors dankis al Ruus kaj ĉiujn ceterajn, kiuj kunhelpis la bonan kurslaboron. S-ro Rokkan de Narvik, kiu kun kvar aliaj norvegoj estis invitita por ĉeesti la kursfinon, parolis iom pri esperanto kiel fratigilo. La ekzameno finiĝis post kelkaj vortoj admonantaj de s-ro Bengtsson al la kursanoj ke ili ne ĉesu la studadon.

Pli malfrue la saman vesperon la esp. klubo aranĝis feston. La kvin norvegoj, kaj ankaŭ la sekretario en Internacia Socialista ligo, holandano Vorrink, donis al la festo internacian aspekton. Oni povis dum la festo vidi la grandan utilon de Esperanto. La norvegoj libere parolis al la svedoj esperanton, sed s:ro Vorrink, kiu bedaŭrinde ne komprenis Esperanton estis preskaŭ muta. Sed fine li per paroladeto germana, esperantigita de Ruus, diris ke li dum siaj vojaĝoj tra sep landoj ofte estis mal-

Finiĝofesteno de la kurso de Ruus.

helpita pro la lingvaj malfacilaĵoj (kiuj por neesperantisto troviĝas ĉie). Sed vidante la grandan sukceson de Esperanto en Kiruna li nun hejmenvenonte intencas lerni la lingvon.

Ludita estis ankaŭ la teatraĵo Hispana Etiketo, kiu per aplaŭdoj estis honorata de la publiko.

Je la dua nokte ĉiuj hejmeniris.

J. W-g.

Utländska lärare.

Svenska Esperanto-Institutet disponerar f. n. över 8 st. utländska lärare, villiga att leda kurser i Sverige fr.o.m. januari 1932. Av dessa lärare äro 2 st. redan beställda för hela vårterminen 1932.

De platser, som önska kurser ledda av utländska lärare, böra så snart som möjligt, helst omedelbart, sätta sig i förbindelse med

Svenska Esperanto-Institutet,
Heleneborgsgatan 6, Sthlm.

Esperanta Turista Asocio

Behovet av en speciell turistorganisation för esperantisterna har under de senaste åren blivit allt tydligare. Under tre år har Esperanta Turista Komisiono (ETK) i detta syfte verkat på flera platser.

Avsikten är nu att binda samman alla turistintresserade esperantister i en gemensam organisation Esperanta Turista Asocio, vars styrelse, benämnd Esperanta Turista Komisiono, övertar den hittills under samma namn bedrivna verksamheten.

Konstituerande sammanträde äger rum å Beskowska skolan den 6 januari 1932 kl. 12 middagen.

Utarbetat stadgeförlag kan erhållas hos Esperanta Turista Komisiono, Heleneborgsgatan 6, Stockholm.

Memoru la tagon de la libro 15 dec.

S. E. F:is Fråge- avdelning

"Ja" — komprenebla.

Mia demando en la oktobra numero pri la klarigo de la vorteto "ja" donita en "Plena Vortaro" ne ricevis pozitivan klarigon, sed s:ro Nylén diris, ke eble s:ro E. Grosjean-Maupin, la verkinto de Plena Vortaro, povas informi. Kompreneble mi tuj eksidis por skribi al li. La profesoro tre afable respondis, krome aldonante multon da ekzemploj. Jen lia respondo:

"Mi tre volonte respondas al via demando. La adverbo JA servas por plifortigi kaj akcenti ideon. Sama estas la efiko kaj utilo de la metaforaj esprimoj. Multaj tiaj esprimoj estas internacie uzataj aŭ almenaŭ internacie kompreneblaj kaj tradukeblaj. Zamenhof prezentis al ni, per sia Proverbaro, riĉan liston da tiaj internaciaj metaforaj esprimoj, kaj la PLENA VORTARO pliampleksigis tiun liston, aldonante al la Zamenhofa kolekto multajn internacie uzebajn metaforajn esprimojn, zorge cerpitajn el la tuta Esperanta literaturo. Sed multe pli multaj metaforaj nacilingvaj esprimoj estas tute nekompreneblaj por alilingvanoj kaj sekve estas nur proksimume, laŭsence, sed ne laŭvorte kaj laŭbilde, tradukeblaj.

Kion devas fari konsciencia tradukanto, kiu prave deziras prezenti kiel eble plej ĝustan portreton de la originalo, se li renkontas tiajn neĝuste tradukeblajn esprimojn? Ĉu li devas kontentigi anstataŭi ilin per ĝenerala, nur proksimuma, laŭsenca, senbilda, sed al ĉiuj facile komprenebla esprimo? Ĉu tio ne estus perfido al la originalo?

Nu, la mallonga kaj malpeza vorteto JA, sen ia ŝanĝo en sia signifo kaj uzado (plifortigo kaj akcentado de la

ideo), povas oportune servi por diskrete sciigi al la leganto, ke la originala teksto enhavas bildon aŭ metaforan esprimon, kiun la tradukanto ne kapablis rekte kaj laŭvorte traduki. Kompreneble neniu estas devigata uzi tiun procedon, kiu tamen ŝajnas menciinda, ĉar ĝi estas oportuna por konsciencaj kaj skrupule zorgemaj tradukantoj.

Jen kelkaj ekzemploj: la holanda lingvo diras: *mia urso ekdancas por bilde signifi: mi sentas fortan malsaton*. Ĉar tiu ĉi metafora esprimo certe estas internacie nekomprenebla, ĝi estas laŭvorte kaj laŭbilde netradukebla. Se do oni renkontas ĝin en holanda teksto, kiun oni tradukas esperanten, oni povas nur uzi ian abstraktan senbildan esprimon, kiel ekz.: *mi forte malsatas*; sed, se oni volas atentigi la leganton, ke la originala esprimo enhavas netradukitan bildon, tiam oni povas simple aldoni la vorteton JA kaj diri: *mi ja forte malsatas*. La franca lingvo diras, parolante pri iu, kiu ĉiam tro malfrue trovas la taŭgajn respondojn: *li havas la spriton de la ŝtuparo*. Se tradukanto, renkontante tiun francan esprimon, tradukas ĝin esperanten rime, sed senbilde kaj nur laŭsence, kiel faris Zamenhof, dirante: "venas al li prudento post la ĝusta momento", li saĝe faros aldonante la adverbbon JA: "venas al li prudento ja post la ĝusta momento".

Kelkaj germanaj esprimoj: *etwas auf den Nagel wissen*, ja perfekte scii ion; *er sitzt im Trocknen*, li estas ja tute senmona; *das ist mit der heißen Nadel gemacht*, tio estas ja tro rapide farita; *er hat Katzenjammer*, li suferas ja postdrinkecon.

— — —

Skribante tiun ĉi leteron, mi kun plezuro memoras pri via bela ĉefurbo, kie antaŭ dudek jaroj mi agrable pasigis

kelkan tempon. Mi tre ĝojis sciiginte la ĵusajn grandegajn progresojn de Esperanto en Svedujo kaj kore gratulas niajn tieajn fervorajn pionirojn, ..."

Jen kompleta kaj klariga respondo. Do ni certe ne plu bezonos dubi pri la signifo de la tria alternativo de l' vorteto JA. Sciemulo.

"Necesas fari".

D e m a n d o :

Laŭ la lingva komitatano Max Butler (Butin?) verbigita adjektivo ne havas la signifon de esti. Tio estas, ke "bela, riĉa, granda" ktp. ne povas signifi "esti bela, riĉa, granda" ktp. Liadire la ekvacio "i = esti" ne estas korekta. Povas esti. Vere mi antaŭe ne pripensis tiun aferon, ĉar mi ĝenerale ne uzas tiajn formojn escepte de "necesas" anstataŭ "estas necese". Li daŭrigas: Tial ankaŭ estas malbona, kontraregula Esperanto diri: "necesas fari tion" anstataŭ "estas necese fari tion". Tiu kontraŭreguleco estas pruvebla, kaj tamen la multfoja apliko, precipe en la parola Esperanto-lingvo kaj tiu de bonaj Esperanto-verkistoj, montras, ke la vivanta Esperanto frakasas la barojn kaj faras kion ĝi volas. — Kial okazis kontraŭregula uzo? Tial ke multaj personoj, kiuj diras "necesas" anstataŭ "estas necese" atentigas pri "kuraĝi", "kapabli" ktp. Sed ilia konkludo estas erara. "Kuraĝi" ne signifas "esti kuraĝa" sed nur "havi, montri kuraĝon"; kapabli ne signifas "esti kapabla" sed "havi kapablon". "-i" ne signifas "esti," kaj neniam oni povas transformi adjektivon en verbon, donante al ĝia radikulo la finaĵon "-i". Sed adjektivon oni povas transformi en substantivon, metante la finaĵon "-o" al ĝia radikulo, kaj el tiu substantivo oni povas formi verbon per simpla verba finaĵo. Estas absurdaĵo diri: "la tablo grandas", sed bona lingvo kaj logika es-

tas diri: "La ĉielo bluas." Kial? "Blui" ne signifas "esti blua", sed "montri bluan". "Blui" estas efiko, ago, sed ne eco, do ne "esti -a". Plue jam verdas kaj floras la herbejo. Oni ne argumentu, ke "bluas" estas samsignifa kun "bluiĝas". Eraro!

Ĉi tiu gramatika demando certe interese multajn el la legantoj de nia gazeto, pro tio mi petas vin iel okazigi diskuton pri ĝi. Ĉu oni ekzemple ne povas interesi redaktoron Nylén pri ĉi tiu afero? Lia respondo decidigos nin aliajn korekti eventualajn erarojn ĉe ni mem. O.A.N.

R e s p o n d o. "Verbigita adjektivo"... la r a d i k o n e c e s' ne estas adjektivo, adjektivo ĝi fariĝas nur per aldono de la finiĝo a: n e c e s a.

Sed en la radikulo loĝas la s i g n i f o, enhavanta (kiel genus proximum) la ideon eco; neces' = la eco neces'; en Esperanto eĉ la finiĝoj estas "vortoj" — diris Zamenhof — t. e. havas fiksan signifon. La adjektiva -a signifas: "kiu havas la econ", do n e c e s a = kiu havas la econ neces'. La substantiva -o = "kio estas"; do: n e c e s o = kio estas la eco neces'. La verba finiĝo -i = fari la agon; n e c e s i = fari la agon karakterizata de la eco neces'. Sed eco ne povas fari alian agon ol sin m o n t r i; tial: n e c e s i = sin montri necesas; tio estas malgranda ago, sed tamen ago!

"La kampo v e r d a s" — v e r d a s ne signifas simple "esti verda", sed fari agon, tiom da ago, kiom povas fari koloro; ĝi ja parolas al la okulo: ĝi m o n t r a s s i n verda.

Pro tio ke a g o de eco ordinare estas tre malmultenergia kaj sekve ofte tre similas al nura "esti", oni facilanime diras, ke n e c e s a s = estas ne-

La kolono de la komencantoj.

(Daŭr. de n:ro 11.)

(Forts. fr. n:r 11.)

La proponon oni tuj akceptis, kaj oni ek'lotis por ekscii, kiu el ili riskos sian vivon por savi tiun de la patro. La loton ek'tiris Henriko, t.e. ĝuste la frato, kiu proponis la aferon.

Post kiam ili havigis al si fortan ŝnurregon kaj malnovan sabron, kiun uzis Petro Hagen, kiam li estis soldato, ili ek'iris al la ŝtonega muro, kaj de ĝia supro ili ekvidis mez'voje malsupren la neston, en kiu kuŝis du idoj. Post(8) nelonge(8) Henriko, pere de la ŝnurigo, ŝvebis en la aero, kaj(9) iom post iom li al'proksim'ig'is al la nesto. Ho, kiom batis lia koro pro ĝojo, ke baldaŭ li sukcesos ek'kapti la idojn. Sed samtempe li pripensis la danĝeron, kiu minacis al li pro la al'veno de la maljunaj agloj, kiuj verŝajne tuj atakos la rabist'on kaj eble ek'hakos al li la okulojn. Tamen ĉio ŝajnis bone prosperi. Jen(10) li tenas la idojn en la mano, kaj jam li vokas al siaj fratoj, ke ili supren'tiru (6) lin. Sed, ho ve, en tiu momento alflugas la aglo'ge'patroj, kaj komenc'ig'as terura batalo inter la birdoj kaj la juna viro, kiu sin defendis kuraĝe per la sabro. Tamen fine li preskaŭ malkuraĝ'ig'is, ĉar ŝajnis, kvazaŭ la agloj venkos(4), tiom sen'ĉese kaj ne'lac'

Förslaget antogs genast, och man drog lott för att utröna, vem av dem som skulle riskera sitt liv för att rädda faderns. Lotten drogs av Henrik, d.v.s. just den brodern, som hade föreslagit saken.

Sedan de skaffat sig ett starkt rep och en gammal sabel, som Peter Hagen använt då han var soldat, begåvo de sig iväg till klippväggen, och från dess krön varseblevo de på halva vägen nedåt boet, i vilket lågo två ungar. Inom kort svävade Henrik med hjälp av repet i luften, och så småningom närmade han sig boet. Ack, hur klappade icke hans hjärta av glädje över att han snart skulle lyckas få tag i ungarna. Men samtidigt tänkte han på den fara, som hotade honom, genom ankomsten av de gamla fåglarna, som sannolikt genast skulle anfälla rövaren och möjligen hacka ut ögonen på honom. Dock tycktes allt gå bra. Nu håller han ungarna i handen, och redan ropar han till sina bröder att de skola draga upp honom. Men, o fasa, i detta ögonblick komma föräldrarna flygande, och en våldsam strid börjar mellan fåglarna och den unge mannen, som försvarade sig tappert med sabeln. Slutligen höll han dock nästan på att tappa modet, ty det

cesa, u t i l a s = estas utila. Sed tio ne estas la tuta vero pri la signifo.

Se ni povas diri "mi kuraĝas", "tiu scio utilis al li", ni certe povas ankaŭ diri "bonas", "grandas", "ŝi bonas kun siaj infanoj", "la turo grandis super la domoj". Esperanto ne havas esceptojn. Sekve, el ĉiu radiko oni povas fari verbon, se la verbo donas akcepteblan signifon. Nur la logiko kaj la signifo de

ĉiu aparta radiko regulas ĉi tiun aferon.

Malpermesi la uzon de tiaj verboj, kiel faris siatempe de Beaufront kaj nune i. a. s-ro Minor, ne bazas sur la Fundamento, sed sur falsa logiko. (Se utilas = estas utila, do as = estas! Ne! Ĉar "utilas" estas nur unu vorto, kvankam farita el du; same kiel "virino" ne estas du: vir + ino — simpla adicio.)

P a u l N y l é n.

iĝe ili kun laŭtaj krioj ĉirkaŭflugas la mal'feliĉan jun'ul'on. Iu'momente tiu ĉi kredis, ke li mal'supren'falos(4) en la abismon(1), ĉar svingante(11) la sabron defende ĉirkaŭ si, li duon'tranĉis la ŝnur'eg'on. Li fermis la okulojn kaj preskaŭ perdis la konscion. Tamen post kelkaj minutoj, kiuj ŝajnis al li horoj, li atingis la supron. Vidante(1) lin, liaj fratoj preskaŭ ne povis rekoni lin, ĉar la tim'eg'o kiun li ĵus sentis, tute blank'igis liajn harojn. Sed tio tute ne gravis. La ĉef'aj'o ja estis, ke ili havis la bird'idojn, kaj jam la saman(1) tagon(1) unu el la fratoj iris al la urbo, kie li vendis la birdojn kaj aĉetis la kurac'ilon. Dank' al ĝi la maljuna Hagen baldaŭ re'san'ig'is, kaj li certe ĝoj'ig'is, aŭdinte(5) kion faris liaj filoj por savi lian vivon.

såg ut, som om örnarna skulle segra, så ihållande och oförtrutet kretsa de under höga skrin omkring den olycklige ynglingen. Ett ögonblick trodde denne, att han skulle störta ned i djupet, ty under det att han till sitt försvar svängde sabeln omkring sig, skar han till hälften av repet. Han slöt ögonen och förlorade nästan medvetandet. Emellertid uppnådde han krönet efter några minuter, som föreföllo honom som timmar. Då hans bröder sågo honom, kunde de nästan ej känna igen honom, ty ångesten, som han just hade känt, hade gjort hans hår vitt. Men detta betydde alls ingenting. Huvudsaken var ju, att de hade fågelungarna, och redan samma dag gick en av bröderna till staden, varest han sålde fåglarna och köpte medicinen. Tack vare den tillfrisknade snart gamle Hagen, och han glädde sig helt säkert, då han hört, vad hans söner gjort för att rädda hans liv.

1) Ändelsen -n användes ofta i uttryck, som svara på frågorna "huru långt", "huru mycket", "huru länge", "när", "varthän". 2) veni = komma, venigi = låta (ngn) komma. 3) "hava" tillsammans med annat verb lämnas oftast oöversatt; om det översättes, heter "hava" i dylika fall esti. 4) man använder samma tidsform vid återgivning, som personen själv använt. I verbformer på -int uttryckes avslutad handling. 6) i eller efter uttryck av befallning eller för att uttrycka avsikt eller bemödande användes verbformen på -u. 7) "Det" lämnas oöversatt, då det ej avser något visst föremål, eller då det i svenskan kan anses vara överflödigt. 8) ordagrann: "efter icke länge". 9) ordagrann: "något efter något". 10) egentl. "se där!". 11) verb på -ant uttrycker samtidighet.

Propagando por la elementa kurso.

En cirkulero ni petis helpon de la membroj de SEF per disdonado de prospektoj pri nia elementa perkoresponda kurso. Kelkaj respondintoj petis centojn de la prospektoj por disdono en siaj lokoj.

Ĉu estas iu laboremulo, kiu ne ricevis nian cirkuleron? Li skribu al ni kaj diru, kiom da prospektoj li volas distribui.

Kompreneble ni fordonu la prospektojn nur al tiaj personoj, kiaj povas havi intereson por la kurso.

Lektorat i esperanto

har under innevarande läsår upprättats vid universitetet i Liverpool. Invigningsföreläsningen ägde rum den 10 oktober.

Jönköping. La sciigoj el Jönköping en nov.-numero pri la kursoj nunaj ne estis sufiĉe klaraj. Oni nun komunikis al ni ekz. ke en Arbetarehögskolan (Laborista Altlernejo) estas kurso kun 27 partoprenantoj (ne 6 kiel oni povas kompreni en la nov.-numero) kun s-ro E. Juneby kiel gvidanto.

Li enmanigis tenilon kaj skuis ĝin. Tuj fariĝis tertremo, kaj la turo balanciĝis tien kaj reen. Sed post kiam finiĝis la tertremo, la turo staris egale fortika kiel antaŭe.

Disinjoro fariĝis meditema. "Ho, mi ne konsideris, ke la konstruestro estas svedo, kaj ke la materialo estas farita en Svedujo. Kion nun fari? Li sidiĝis kaj komencis mediti apogante sian frunton per la mano. Subite li stariĝis, liaj okuloj fulme brilis kaj kontentegede ridante li diris al si mem: "Nun mi scias, kion fari!"

Sekvintan matenon la laboristoj kiel kutime alvenis sian laborejon, suprengrimpis la turon kaj prenis siajn trulojn por ekmasoni. Unu masonisto petis flartabakon de alia. Sed tiu nur fikse rigardis la alian, tute ne komprenante, kion li diris. Same la aliaj laboristoj. Neniu komprenis, kion diris la alia, kaj ili komencis babili, ĉiu en sia lingvo. La konstruestro rimarkis, ke io neordinara okazis. Li levis la bastonon kaj kriegis:

"Va' är det för ett sjusärdeles babblande ni håller? Vill ni börja på att arbeta, era kutryggade lymlar, eller ska' jag hjälpa er på traven en smula med den här va'?"

Kaj minacante li skuis la bastonon. La babilado eksilentiĝis kaj la masonistoj mire rigardis sian estron. Sed subite ilin kaptis tertura timego. Ili aŭdis nehomana voĉon sonantan rekte el la ĉielo. La tertura por ili voĉo diris:

"Vi vermoj, konsiderantaj ke vi egalas je Disinjoro! Jen, rigardu vian malforton! Pro via stulta fiero vi perdis vian belan lingvon, kaj mi ĵuras, ke vi nur tiam rehavos ĝin, kiam unu el la homoj fariĝos tiel sa-

*Tri por la svedaj esperantistoj bone konataj personoj:
Joseph Scherer
Lizzie kaj Tiberio Morariu.
(Foto en Dresden.)*

ĝa, ke li indas akcepti tiun Dian donacon."

Depost tiu tempo la homoj atendis, ke Disinjoro helpu ilin en ilia lingva konfuzo kaj denove donu al ili la ĉielan lingvon. Kaj fine Disinjoro en sia kompato ordonis al la plej saĝa homo tiam vivanta en la mondo, ke li donu al la suferanta homaro la Dian donacon denove. Tio okazis en la jaro 1887 post Kristo, sed ankoraŭ restas la fakto, ke nur la plej saĝaj homoj komprenas la utilon kaj povas taksii la valoron de tia donaco.

Något för DIG och MIG.

Visst går esperantorörelsen framåt i våra dagar både inom Sverige och i den övriga världen, detta bör med glädje erkännas, men dock inte så snabbt, som den borde kunna göra. Alltför ofta ser man, att människor, som en gång börjat lära sig esperanto, så småningom tackla av och slumra till, inte därför att de blivit fiender till esperantorörelsen, men därför att de aldrig riktigt förstått, vad frågan innerst gäller, det nämligen att få världen esperantiserad samt att det är varje esperantists moraliska plikt att hjälpa till med detta måls förverkligande.

Jag minns livligt, vad redaktör Sven Backlund från Göteborg — hr Backlund lär själv vara ett språkgeni och är ofta anlätad som tolk vid arbetarrörelsens internationella kongresser — sade i ett anförande vid en esperantokongress och med tanke på esperanto: "Den dagen, då arbetarna enigt och målmedvetet visa, att de vilja ha ett gemensamt förhandlingsspråk vid sina internationella kongresser, den dagen få de det också. Men", tillade han litet sarkastiskt, "sannolikt kommer andra kretsar än egentligen arbetarkretsar att långt före dessa senare förstå esperantos betydelse som internationellt meddelelsemedel och att använda sig därav, och arbetarna kommer troligen först i efterhand".

Det är just detta, som så många från arbetarlägret ännu icke fullt fått upp ögonen för. Annars skulle de ej så ofta slöa till efter att ha lärt sig blott de första grunderna av

språket, ett språk, om vilket ju alla initierade veta, att det är liksom skapat just för dem i första hand, vilka ej blivit i tillfälle att få någon undervisning i främmande språk i sin barndomsskola.

En annan grupp, av vilken man borde ha rätt att vänta, att den bättre förstode esperantos betydelse, är just lärarna för folkets barn, folkskollärarekåren. Men att inte ens här vakenheten är tillräcklig synes mig bl. a. följande visa:

Utav de minst 6—7000 yrkeslärare i världen, som äro esperantister, är det inte fler än 8—900, som hålla sig med den relativt billiga internationella läraretidskriften *Internacia Pedagogia Revuo*, som utgives på esperanto och har till ändamål att befrämja just sådana pedagogiska frågor, som böra ligga lärareesperantister om hjärtat, t. ex. esperantos förhållande till skolundervisningen. I Sverige finns f. n. åtminstone omkr. 300 lärare och lärarinnor, som mer eller mindre grundligt lärt sig esperanto, men utav dessa är det blott omkring 60 som abonnera på denna tidskrift.

En kraftig uppryckning, då det gäller ansvaret för esperantorörelsens framtida utveckling, är av nöden. Och en sådan uppryckning innebär, att envar, som gillar och tror på esperantorörelsens idéer och mål, inte drar sig undan utan i sin lilla mån bidrager till detta måls förverkligande.

Sådana enkla former till stöd och hjälp för rörelsen både moraliskt och materiellt som att bära esperantostjärnan, att sätta propagandamärken på sina postförsändelser, att prenumerera på någon esperantotidning, att sprida propagandalitteratur osv.

Blekingeesperantisterna samlas sig.

Ett trettiotal esperantister från skilda delar av Blekinge voro 21.11 samlade till "kamaradkunveno" i Karlskrona. Inbjudan hade utfärdats av typograf-esperantisternas studiecirkel "Cicero" i Karlskrona, och denna hade sört för ett synnerligen tilltalande och omväxlande program. Detta inleddes med ett musiknummer, varefter studieledaren hr K. L. Nilsson hälsade de närvarande. Sedan esperantohymnen sjungits unisont, skildrade folkskollärare Fr. Ahnfeldt, Rödeby, i ett livligt uppskattat föredrag sina intryck från en resa till esperantokongressen i Krakow förliden sommar, och talaren slöt sitt föredrag med att rekommendera resor i utlandet för esperantisterna. Genom praktisk användning erhålles det bästa möjligt utbyte av språkstudierna, den största glädjen av arbetet med desamma samt den bästa möjliga fortbildning i det nya språket.

Typograf C. E. Svensson, Karlskrona, höll ett uppmärksammat anförande om esperantorörelsens idé-innehåll, varvid han bl. a. fäste uppmärksamheten på världsspråksidéns betydelse som fredsfaktor.

Man beslöt bl. a. tillsätta en länskommitté med uppdrag att tillsvidare utgöra ett centralt organ för esperantorörelsen i Blekinge. Ett givande samarbete mellan esperantogrupper å olika orter inom länet bör härigenom kunna i hög grad underlättas. Till kommitterade utsågos folkskollärare Fr. Ahnfeldt, Rödeby, ordf., typograf K. L. Nilsson, Karlskrona, folkskollärare H. Ysner, Hällevik, och folkskollärare R. Österlind, Jämjöslätt.

Södertäljekurserna avslutade.

Esperantokurserna i Södertälje, som pågått i det närmaste två månader under ledning av österrikaren Albert Rois och med ett 75-tal deltagare, hade avslutning nyligen. Själva avslutningshögtidligheterna föregingos av att 14 deltagare, därav 7 från lärarnas kurs, absolverade den s. k. lägre examen, varvid red. Paul Nylén tjänstgjorde som examinator.

Avslutningsfestens program upptog förutom lektion i esperanto, sång av Fredsföreningens sångkör, unison sång på esperanto samt musik. Red. Nylén talade i ett schvungfullt anförande om några minnen från Södertälje, sedda ur esperantistisk synvinkel, vilka voro av angenämaste art.

Vad beträffar deltagarnas i gemen uppskattning av hr Rois som lärare, så tog denna sig uttryck i blomsterhyllning och hyllningar av olika slag. Tacksamhetskänslorna tolkades genom såväl blommor som genom för tillfället författade hyllningskväden samt i en hedersgåva.

Oni fartas bone pro blindulaj benoj.

Bonkoraj esperantistoj kun iom da tempo libera por bonfaro, lernu blindskribon kaj riĉigu la esperantan blindbibliotekon! Havigu al vi Brailles punktskriftsystem för blinda el la blindbiblioteko, Majorsgatan 12, Stockholm. Aĉetu samtempe decajn skribilojn kaj paperon! Tute mem vi poste povos bonege lerni la metodon. Pri la specialaj esperantosignoj vi povus demandi ekz. la blindan verkistinon Elin Hök, Majorsgat. 12, aŭ la redaktoron Harald Thilander, Norevägen 12, Stocksund, aŭ min, s-ino Henny Widström, Lidingö 1.